

Prawa autorskie

Terminy dotyczące umowy przeniesienia praw autorskich

1. W jakim momencie realizacji projektu umowa przeniesienia praw autorskich powinna być podpisana?

Zgodnie z art. 41 ust. 3 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych nieważna jest umowa w części dotyczącej wszystkich utworów lub wszystkich utworów określonego rodzaju tego samego twórcy mających powstać w przyszłości.

W związku z powyższym umowa prawnoautorska musi być zawierana po powstaniu utworu. Drugą cezurą wyznaczającą możliwy przedział czasowy podpisania tej umowy jest zatwierdzenie końcowego wniosku o płatność, aby można było zawarcie tego kontraktu wyegzekwować od projektodawcy. W przypadku projektów innowacyjnych oznacza to, iż umowa powinna być podpisana po walidacji a przed ostatecznym rozliczeniem projektu w odniesieniu do produktu w jego ostatecznej wersji (po wprowadzeniu wszystkich ostatecznych zmian) i wszystkich produktów pośrednich. Przy czym, jeśli IP decyduje się podpisać umowę tuż po walidacji, należy przeanalizować, czy w fazie upowszechniania i włączania nie zaplanowano jeszcze sfinansowania dodatkowych produktów pośrednich np. raportów. W takim przypadku umowa o przeniesienie praw powinna obejmować również te elementy i być podpisana w momencie, w którym posiadamy już ich ostateczną wersję. Jeśli produkt nie został np. przedstawiony do walidacji, nie została zatwierdzona strategia, umowa jest podpisywana przed ostatecznym zakończeniem działań związanych z rozliczeniem instytucji finansującej projekt z beneficjentem. W takiej sytuacji dotyczy produktu finalnego i wszystkich produktów pośrednich w wersji w jakiej do tego momentu zostały opracowane.

2. Jakie były najważniejsze zapisy umów o przeniesienie praw autorskich w PIW EQUAL?

Najważniejszymi postanowieniami umownymi we wzorach stosowanych w ramach PIW EQUAL są:

- pola eksploatacji pozwalające na upowszechnianie utworu w możliwie najszerszy sposób (w tym w internecie);
- zabezpieczenie nabywcy praw autorskich na wypadek stwierdzenia wad fizycznych lub prawnych utworu oraz roszczeń osób trzecich pod adresem utworu;
- oświadczenie beneficjenta, że służą mu wyłącznie majątkowe prawa autorskie do wykonanych elementów utworu w zakresie koniecznym do przeniesienia tych praw;

jednoczesne udzielenie beneficjentowi niewyłącznej licencji do korzystania z utworu na określonych polach eksploatacji.

3. Na jaki czas powinna zostać zawarta umowa licencyjna z beneficjentem na korzystanie z utworu?

Umowa powinna zostać podpisana na czas nieokreślony bez względu na to, w którym momencie jest zawierana.

4. Skąd wynika obowiązek podpisania przez strony umowy o przeniesienie praw autorskich do utworu?

Obowiązek podpisania takiej umowy wynika z minimalnego zakresu wzoru umowy o dofinansowanie, która jest elementem dokumentacji konkursowej. Składając wniosek o dofinansowanie, projektodawca posiada zatem informację, iż spoczywa na nim taki obowiązek.

5. Czy umowa przeniesienia praw autorskich powinna obejmować również raporty i opinie, które stanowią załączniki do strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego?

Umowa powinna obejmować wszystkie elementy produktu finalnego a także produkty pośrednie, w tym raporty. Ostateczną decyzję w tym zakresie podejmuje IP/IP2. Umowa powinna dotyczyć tych utworów, które składają się na produkt finalny jak i elementów z nim powiązanych. W opinii IZ raporty powstające w trakcie pierwszego etapu jak i drugiego są powiązane z produktem finalnym: te powstające w pierwszym etapie co do zasady powinny prowadzić do wypracowania produktu, te wytworzone w drugim etapie, np. ewaluacyjne, wskazują na ocenę jego skuteczności.

6. Czy istnieje możliwość objęcia jedną umową o przeniesienie praw autorskich kilka produktów tego samego typu w ramach projektu?

Zgodnie z interpretacją IZ jedną umową można objąć kilka produktów tego samego typu.

Wycena praw autorskich

7. Czy IP/IP2 zawsze musi dokonywać wyceny wartości utworów przed podpisaniem umowy o przeniesienie praw autorskich, w jaki sposób tego należy dokonać?

W 2011 r. IZ PO KL zleciła opracowanie opinii prawnej w zakresie wyceny wartości utworów, która przekazana została do wiadomości IP/IP2. W indywidualnych przypadkach IP/IP2 mogą zlecać też własne opinie finansowane z PT PO KL.

8. Jak należy szacować wartość utworu w sytuacji, kiedy „cały projekt” będzie elementem przeniesienia praw autorskich (w projekcie przewidziano stworzenie nowego kierunku studiów - nowatorskiego i jedyne w skali kraju oraz przewidziano tworzenie całego programu studiów i ich prowadzenie w okresie 2 lat)? Czy w takim przypadku należy wartość tego utworu oszacować, jako wartość całego projektu, czy należy jedynie sumować zadania merytoryczne z pominięciem zadania zarządzanie projektem oraz promocji i ewaluacji?

Wyceny wartości praw autorskich do danego utworu należy dokonywać w kontekście wysokości pozycji budżetowej związanej z zadaniem projektu, w ramach którego utwór ten został wypracowany.

W opinii IZ PO KL:

- Na wartość utworu w postaci kierunku studiów składa się wartość zadań merytorycznych projektu, których zrealizowanie umożliwiło wytworzenie tego utworu (można pominąć zadanie zarządzanie projektem oraz promocję i ewaluację).
- Przy szacowaniu wartości utworu w postaci raportu z badania należy wziąć pod uwagę wartość zadania/zadań, które dotyczyły tego raportu (jeżeli w budżecie projektu na pozycję dotyczącą raportu z badania składało się również wynagrodzenie osoby zajmującej się zbieraniem danych do raportu, to należy to uwzględnić w szacowaniu wartości tego raportu).

Treść, forma, zakres umowy przeniesienia praw autorskich

9. Czy istnieje minimalny wzór umowy przeniesienia praw autorskich?

W chwili obecnej nie ma minimalnego wzoru umowy przeniesienia praw autorskich. IZ PO KL w odrębnej korespondencji przekaże IP/IP2, jakie najważniejsze elementy powinna obejmować umowa zawierana w ramach PO KL (minimalny zakres umowy).

10. Jak wyeliminować ryzyko pominięcia istniejącego już pola eksploatacji, które potencjalnie może być użyteczne (w kontekście braku katalogu zamkniętego)?

W minimalnym zakresie umowy przenoszącej autorskie prawa majątkowe dla PO KL będzie wskazany katalog pól eksploatacji (w oparciu o pola eksploatacji wskazane w umowach zawieranych w ramach PIW EQUAL). Zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych umowa może dotyczyć tylko pól eksploatacji, które są znane w chwili jej zawarcia. W związku z powyższym podmiotowi nabywającemu prawa autorskie do utworu przed powstaniem danego pola eksploatacji nie przysługują prawa autorskie na tym polu.

11. Czy i jak można zabezpieczyć się na ewentualność, iż powstaną nowe pola eksploatacji, które potencjalnie mogą być wykorzystywane, a nie były znane w momencie przeniesienia praw autorskich?

W przypadku konieczności wykorzystania utworu na nowym polu eksploatacji powinien zostać zawarty stosowny aneks do podpisanej już z projektodawcą umowy (a jeżeli projektodawca nie jest twórcą, to powinien on wcześniej zawrzeć aneks z twórcą).

Jednocześnie należy podkreślić, że beneficjent powinien zapewnić sobie posiadanie wyłącznych, nieograniczonych autorskich praw majątkowych do utworów wypracowanych w ramach realizowanego projektu, tak aby możliwe było – po przeniesieniu tych praw na Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą II stopnia (IW/IP2) – ich dalsze upowszechnianie na jak największą skalę. Każdy zainteresowany podmiot powinien mieć bowiem dostęp do wytworzonych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa utworów i możliwość wykorzystania ich oraz ich nowych wersji i opracowań na dowolnym polu eksploatacji.

12. Czy przeniesienie w drodze umowy praw autorskich ma mieć charakter wyłączny?

Nie można przenieść praw autorskich niewyłącznie, gdyż mogą one w danym momencie w pełni przysługiwać tylko jednemu podmiotowi. Niewyłączna może być tylko licencja, sublicencja.

13. Jakiego rodzaju dokumenty ma przedstawić beneficjent w związku z przeniesieniem autorskich praw majątkowych do utworu? Co z ewentualnym zagrożeniem ujawnienia tajemnicy handlowej firmy?

Beneficjenci przenoszą autorskie prawa majątkowe do konkretnych utworów wypracowanych w ramach projektu, po ich powstaniu. Należy podkreślić, że utwory wypracowywane są ze środków UE i środków budżetu Państwa i powinny być dostępne dla szerokiego grona odbiorców.

W związku z powyższym kwestia ewentualnego ujawnienia tajemnicy handlowej firmy nie może stanowić wyłącznej przesłanki do wyłączenia w odniesieniu do danego utworu obowiązku zawierania umowy prawnoautorskiej.

14. Jak w umowach o przeniesieniu autorskich praw majątkowych zabezpieczyć możliwość dotyczącą umieszczania informacji o autorze dzieła oraz o wytworzeniu go w ramach projektu?

Jednolity minimalny zakres umowy powinien umożliwić zapewnienie spójności między zawieranimi na poszczególnych etapach umowami (twórca-projektodawca; projektodawca IW/IP) w najważniejszym zakresie. Jeżeli twórca będzie chciał skorzystać ze swojego prawa do umieszczania informacji o autorze utworu przy jego publikacji, to powinien mieć to w umowie z projektodawcą zapewnione i będzie to również obowiązywało w odniesieniu do umowy zawieranej między projektodawcą a IW/IP.

Jednocześnie należy podkreślić, że twórca ma możliwość zrezygnowania z oznaczania utworu swoim imieniem i nazwiskiem lub pseudonimem i nie powinno być to narzucane w minimalnym wzorze umowy.

15. Co w sytuacji jeśli autor utworu nie wyraża zgody np. na przekazanie praw zależnych?

Zgodnie z umową o dofinansowanie beneficjent jest zobowiązany do podpisania umowy o przeniesienie praw. Powinien odpowiednio zabezpieczyć się na tę ewentualność w umowie z wykonawcami i partnerami.

16. Jak postępować kiedy nie jest możliwe lub nie jest potrzebne pozyskanie praw autorskich na wszystkich polach eksploatacji lub praw zależnych – na przykład artysta projektuje statuetkę będącą nagrodą w konkursie lub wyraża zgodę na wykorzystanie np. rzeźby do wykonania takiej statuetki, ale nie wyraża zgody na przekazanie prawa do zmiany swojego utworu? Ograniczenia prawa do zmian mogą mieć także uzasadnienie przy analizach i opracowaniach. Często autorzy nie zgadzają się na łączenie części dzieł z innymi opracowaniami i ingerencję w tekst oraz upowszechnianiem w części.

Beneficjent powinien zapewnić sobie posiadanie wyłącznych, nieograniczonych autorskich praw majątkowych do utworów wypracowanych w ramach realizowanego projektu, tak aby możliwe było – po przeniesieniu tych praw na Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą II stopnia (IW/IP2) – ich dalsze upowszechnianie na jak największą skalę. Każdy zainteresowany podmiot powinien mieć bowiem dostęp do wytworzonych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa utworów i możliwość wykorzystania ich oraz ich nowych wersji i opracowań na dowolnym polu eksploatacji

W związku z powyższym pola eksploatacji, na których będzie mógł być powszechnie wykorzystywany dany utwór w żadnym stopniu nie powinny warunkować wysokości kwoty przeznaczonej na wypracowanie tego utworu w ramach projektu. Wykonawca/twórca powinien zatem w ramach kwoty wynagrodzenia za wykonanie utworu przenieść na beneficjenta nieograniczone autorskie prawa majątkowe, a wszelkie ograniczanie tych praw prowadzić będzie do sytuacji, w której wykonawca będzie miał wyłączny dostęp do utworu na określonych polach eksploatacji i może rodzić podejrzenia, co do zamiaru komercyjnego wykorzystania utworu na tych polach eksploatacji.

W opinii IZ PO KL jedyną przesłanką do zawężenia pól eksploatacji może być wzrost kosztów wypracowania danego utworu, ale rozpatrywany w kontekście rezultatów, których osiągnięcie założono w ramach danego projektu. Przykładowo w ramach projektu na potrzeby przeprowadzenia szkolenia wytworzony może zostać film instruktażowy, którego format dostosowany jest jedynie do wyświetlania go uczestnikom/uczestniczkom szkolenia w niskiej rozdzielczości. Pola eksploatacji nie muszą obejmować wtedy wyświetlania tego filmu w telewizji ogólnopolskiej, gdyż jego format nie pozwala na spełnienie parametrów koniecznych do prezentowania go w wysokiej rozdzielczości, a koszty wyprodukowania go w takiej wersji znacząco zwiększyłyby budżet projektu.

Należy równie podkreślić, że – aby uniknąć ewentualnych problemów, takich jak próby ograniczenia autorskich praw majątkowych do określonych utworów i umożliwić odpowiednie zaplanowanie realizacji projektu – wzór umowy prawnoautorskiej zawieranej między IW/IP2 a beneficjentem, obejmujący możliwie jak najszerszy katalog pól eksploatacji powinien być mu znany przed rozpoczęciem wdrażania przedsięwzięcia.

17. Co w sytuacji jeśli partner w projekcie (lub beneficjent) nie pozyska praw autorskich na wszystkich polach eksploatacji, na których zależy IP lub nie pozyska praw autorskich do określonych utworów?

Nie jest możliwe dokładne określenie w umowie o dofinansowanie lub wniosku o dofinansowanie, jakie dokładnie powstaną utwory w ramach projektu i na jakich polach eksploatacji należy przenieść do nich prawa autorskie.

Zgodnie z umową o dofinansowanie beneficjent jest zobowiązany do podpisania umowy o przeniesienie praw. Powinien odpowiednio zabezpieczyć się na tę ewentualność w umowie z wykonawcami i partnerami.

18. W jakim zakresie beneficjent, a w jakim partner w projekcie może korzystać z praw do utworu po ich przekazaniu do IP/IP2?

Niewyłączna licencja do korzystania z utworu udzielana beneficjentowi przez IP/IP2 powinna zezwalać na udzielanie sublicencji, ale wyłącznie partnerom (w przypadku projektu partnerskiego oraz wykonawcy/twórcy utworu).

W minimalnym zakresie umowy zostanie ujęta kwestia możliwości udzielania przez projektodawcę sublicencji innym podmiotom (np. partnerom) na podstawie licencji niewyłącznej.

Jeżeli licencja na korzystanie z danego utworu została przez beneficjenta udzielona przed zawarciem umowy prawnoautorskiej z IP/IP2, to taka sytuacja jest możliwa, gdyż nie ogranicza ona praw autorskich do utworu. Np. jeżeli Twórca uzależnia przeniesienie praw autorskich na Partnera/Lidera od uzyskania niewyłącznej licencji do korzystania z utworu – to może zostać ona udzielona już na tym etapie.

19. Jakie są zasady copyright w przypadku utworów realizowanych w ramach partnerstwa?

Mechanizm w ramach PO KL jest analogiczny do mechanizmu, który funkcjonował w ramach PIW EQUAL wygląda następująco:

- Twórca/wykonawca zawiera umowę z Partnerem (jeżeli dotyczy).
- Partner zawiera umowę z Liderem projektu.
- Lider zawiera umowę przeniesienia autorskich praw majątkowych z IP/IP2 z jednoczesnym udzieleniem licencji na jego rzecz.
- Lider może udzielić sublicencji Partnerowi.
- Partner może udzielić sublicencji Twórcy/wykonawcy (jeżeli dotyczy).

Ewentualnie – jeżeli Twórca uzależnia przeniesienie praw autorskich na Partnera/Lidera od uzyskania niewyłącznej licencji do korzystania z utworu – to może zostać ona udzielona już na tym etapie.

20. Jak uregulowane powinny być kwestie licencji Creative Commons w umowie o przeniesienie praw autorskich?

Utwory, do których IP/IW uzyska autorskie prawa majątkowe mogą być udostępniane na podstawie jednostronnych czynności prawnych (umów licencyjnych zawieranych z konkretnym podmiotem występujących o ich udostępnienie) albo na podstawie wolnych licencji prawnoautorskich pozwalających na szerokie udostępnienie utworów publiczności dzięki zastosowaniu technologii cyfrowych (w przypadku utworów powstałych w ramach PIW EQUAL do tego celu wykorzystywane są licencje Creative Commons, a narzędziem udostępniania jest baza rezultatów na stronie www.equal.org.pl).

IZ PO KL zleciła przygotowanie opinii prawnej opracowanej przez profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego Janusza Bartę i Ryszarda Markiewicza. Autorzy opinii stwierdzają, że ich zdaniem licencja CC (w wersji 2.5 Uznanie autorstwa 2.5 Polska) jest zgodna z przepisami polskiego prawa autorskiego i – pozwalając na szerokie udostępnienie utworów publiczności dzięki zastosowaniu technologii cyfrowych – stanowi alternatywę dla jednostronnych czynności prawnych. Kwestię licencji CC reguluje też pismo MRR (DZF-I-82208(1)-19-PSz/12) skierowane do Ministerstwa Edukacji

Narodowej, które w swojej treści stanowi m.in., iż zezwala się na kopiowanie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu oraz opracowanie na jego podstawie utworów zależnych pod warunkiem, że zostanie przywołane nazwisko autora pierwowzoru.

21. W jakiej formie beneficjent powinien przekazać utwory do IP/IP2? Czy taką formą może być np. forma elektroniczna (raporty, publikacje często są dosyć obszerne i pojawia się problem z przechowywaniem utworów w wersji papierowej)?

Rozważając tę kwestię, należy mieć na uwadze pola eksploatacji, na których wykorzystywane będą utwory. Podstawowym polem eksploatacji jest Internet, więc powinna to być przede wszystkim wersja elektroniczna utworu (np. format PDF w przypadku publikacji).

22. W ramach projektu dla doktorantów uczestnicy w wyniku przeprowadzonych badań dokonali zgłoszeń patentowych (we wniosku o dofinansowanie ich nie przewidziano). Beneficjent interpretuje to jako wartość dodaną. Czy IP może/powinna wystąpić o przeniesienie praw autorskich w takim przypadku? Jak oszacować wartość takiego utworu? Czy należy przenosić prawa do utworu w postaci choreografii będącej produktem projektu (projekt zakładający szkolenie dla trenerów tańca)?

Umowa przeniesienia autorskich praw majątkowych zawierana w ramach PO KL powinna dotyczyć utworów składających się na rezultaty projektu. Należy poprzez to rozumieć, że jeżeli rezultatem wypracowanym w ramach projektu jest np. program szkoleniowy dla trenerów tańca, którego częścią składową jest choreografia, to autorskie prawa majątkowe przekazywane przez beneficjenta na rzecz IP/IP2 powinny objąć cały program szkoleniowy wraz z choreografią.

Należy podkreślić, że utwory wypracowywane są ze środków UE i środków budżetu Państwa powinny być dostępne dla szerokiego grona odbiorców i zgłoszenie danego rezultatu (utworu składającego się na rezultat) nie może stanowić przesłanki do wyłączenia go od obowiązku przeniesienia autorskich praw majątkowych.

Zgłoszenie patentowe służy zapewnieniu możliwości komercyjnego korzystania z utworu i uniemożliwienie korzystania z niego konkurencji.

Jednakże komercyjne wykorzystanie utworu (np. rozwijanie programu szkoleniowego dla trenerów tańca z własnych środków poprzez dodanie nowych choreografii i pobieranie opłat za korzystanie z niego przez inne podmioty) na podstawie licencji udzielonej przez IP/IP2 jest możliwe, o ile równocześnie przez właściciela autorskich praw majątkowych (IP/IP2) zapewniony zostanie nieodpłatny dostęp do utworu w formie wypracowanej w ramach projektu PO KL (ze środków budżetu państwa i EFS).

23. Jak powinny być określone w umowach o przeniesienie praw autorskich zasady odpowiedzialności za wady utworów?

IZ PO KL w odrębnej korespondencji przekaże IP/IP2 wzory umów obowiązujące w ramach PIW EQUAL wraz z informacją, jakie najważniejsze elementy powinna obejmować umowa zawierana w ramach PO KL (minimalny zakres umowy).

Zakres umowy będzie więc jednolity dla umów zawieranych między twórcą a beneficjentem oraz beneficjentem a IP/IP2.

W najważniejszych postanowieniach umownych będzie zawarta informacja dotycząca odpowiedzialności za wady utworów.

24. Czy jest prawdą, iż na beneficjenta i na IP powinny być przede wszystkim przenoszone prawa autorskie do utworów składających się na rezultaty projektów?

IZ PO KL podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w piśmie (DZF-I-9220-1894-PSz/09) z dnia 19 października 2009 r. do Ministerstwa Edukacji Narodowej, że umowa prawnoautorska powinna dotyczyć utworów składających się na rezultaty projektu oraz do publikacji, analiz i raportów merytorycznie związanych z rezultatem. Na podstawie tych utworów wszystkie zainteresowane podmioty powinny mieć pełną możliwość wykorzystywania i powielania rezultatów danego projektu. Umowy przenoszące autorskie prawa majątkowe nie muszą natomiast obejmować utworów, które powstały w trakcie realizacji projektu, ale nie stanowią części rezultatu i pełniły tylko funkcję pomocniczą, takich jak np. prezentacje wykorzystywane w celu promocji projektu, ankiety oceny przeprowadzonych szkoleń, czy plakaty informujące o konferencjach, seminariach, czy innych wydarzeniach.

25. Jak należy potraktować w kontekście przeniesienia praw autorskich do utworu, np. kwestię opracowania programu szkolenia i konieczność przeniesienia praw autorskich do niego a przeprowadzenia szkolenia z danego zakresu, gdzie nie ma obowiązku przenoszenia praw do materiałów (musi to mieć przełożenie na to jak przedstawiony będzie dany koszt w budżecie)?

IZ PO KL podtrzymuje stanowisko wyrażone w piśmie (DZF-I-9220-1872-PSz/09) z dnia 14 października 2009 r. do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w piśmie (DZF-I-82208(1)-36-PSz/11) z dnia 20 maja 2011 r. do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, że w przypadku projektów, których produktem nie jest konkretne opracowanie (np. program szkoleniowy), ale przeprowadzenie szkoleń z określonego zakresu tematycznego dostosowanego do specyfiki grupy docelowej beneficjent nie ma obowiązku przenoszenia na rzecz Instytucji Pośredniczącej autorskich praw majątkowych do materiałów szkoleniowych wykorzystanych podczas szkolenia. Jednakże w takiej sytuacji koszt szkolenia wskazany we wniosku o dofinansowanie projektu powinien obejmować jedynie koszty świadczenia usługi szkoleniowej, a nie koszty przygotowania programu szkoleniowego.

26. Czy jest możliwe komercyjne wykorzystanie utworu (np. aktualizowanie i utrzymywanie przez licencjobiorcę systemu informatycznego z własnych środków i pobieranie opłat za korzystanie z niego przez inne podmioty)?

Komercyjne wykorzystanie utworu (np. aktualizowanie i utrzymywanie przez licencjobiorcę systemu informatycznego z własnych środków i pobieranie opłat za korzystanie z niego przez inne podmioty) na podstawie udzielonej projektodawcy lub innemu zainteresowanemu podmiotowi licencji jest możliwe, o ile równocześnie przez właściciela autorskich praw majątkowych (IW/IP) zapewniony zostanie nieodpłatny dostęp do utworu w formie wypracowanej w ramach projektu PO KL (np. w postaci kodu źródłowego oprogramowania, którego napisanie współfinansowane było ze środków budżetu państwa i EFS).

27. Czy umowa o dofinansowanie projektu nie powinna precyzować, np. co to jest dzieło? w znaczeniu prawa autorskiego powstałe po realizacji projektu? Co należy rozumieć pod pojęciem „utwór wytworzony w ramach projektu”?

Pojęcie „utworu” występujące we wzorze minimalnego zakresu umowy o dofinansowanie projektu należy rozpatrywać w kontekście brzmienia art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach stanowiącego, że przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór). Natomiast przy określaniu, czy dany przejaw działalności twórczej spełnia ustawowe przesłanki utworu można brać pod uwagę utrwaloną w tym zakresie linię orzeczniczą. Przykłady wyroków sądowych w tym zakresie zawarte zostały w piśmie IZ PO KL (DZF-I-82208(1)-42-PSz/11) z dnia 7 listopada 2011 r. do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie.

W opinii IZ PO KL nie jest możliwe systemowe zdefiniowanie zamkniętego katalogu przejawów działalności twórczej będących przedmiotem prawa autorskiego, które występują w ramach projektów realizowanych w PO KL. Oceny, co stanowi utwór, który powinien stać się przedmiotem umowy prawnoautorskiej, należy dokonywać indywidualnie w zależności od specyfiki danego projektu i rodzaju wypracowanych rezultatów, posiłkując się ustalonym w tym zakresie sposobem interpretacji (np. w postaci wyroków sądowych).

Zagadnienia ogólne

28. Czy z mocy prawa (umowy o dofinansowanie), Instytucji Wdrażającej i Instytucji Pośredniczącej nie przysługują prawa do dzieła, bez konieczności zawierania dalszych umów?

Nie. IP/ IP2 nie przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu z tytułu zawarcia umowy o dofinansowanie i konieczne jest zawarcie odrębnej umowy. Umowa musi dotyczyć konkretnego, powstałego już utworu i określać precyzyjnie pola eksploatacji.

29. Czy do utworu wytworzonego w ramach projektu stosuje się Ustawę z dnia 04 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r., nr 90, poz.631 z późn. zm.)?

Tak. Pojęcie „utworu” występujące w minimalnym zakresie umowy o dofinansowanie projektu należy rozpatrywać w kontekście brzmienia art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach stanowiącego, że przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).

30. W związku z tym, iż beneficjenci wskazują na ogólność § 23 umowy o dofinansowanie i proponują jego uszczegółowienie, czy istnieje możliwość wskazania konkretnych utworów wytworzonych w ramach projektu, w stosunku do których ma nastąpić przeniesienie autorskich praw majątkowych?

W opinii IZ PO KL z uwagi na różnorodność utworów wypracowywanych w ramach PO KL nie jest możliwe opracowanie zamkniętego katalogu utworów, do których IP/IP2 powinny nabyć autorskie prawa majątkowe. W związku z powyższym IW/IP2 przed zawarciem umowy prawnoautorskiej powinna ocenić, jakie utwory składają się na rezultat projektu i pozwolą na jego przyszłe wykorzystanie w ramach innych projektów.

31. Czy produkt pośredni, który nie stanowi celu projektu np. raport ewaluacyjny stanowi utwór wytworzony w ramach projektu?

IZ PO KL podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w piśmie (DZF-I-9220-1894-PSz/09) z dnia 19 października 2009 r. do Ministerstwa Edukacji Narodowej, że umowa prawnoautorska powinna dotyczyć utworów składających się na rezultaty projektu oraz do publikacji, analiz i raportów merytorycznie związanych z rezultatem. Na podstawie tych utworów wszystkie zainteresowane podmioty powinny mieć pełną możliwość wykorzystywania i powielania rezultatów danego projektu. Umowy przenoszące autorskie prawa majątkowe nie muszą natomiast obejmować utworów, które powstały w trakcie realizacji projektu, ale nie stanowią części rezultatu i pełniły tylko funkcję pomocniczą, takich jak np. prezentacje wykorzystywane w celu promocji projektu, ankiety oceny przeprowadzonych szkoleń, czy plakaty informujące o konferencjach, seminariach, czy innych wydarzeniach.

32. Czy w przypadku wydania negatywnej opinii na etapie składania strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego lub na etapie walidacji produktu finalnego, która może skutkować rozwiązaniem umowy o dofinansowanie, również należy zawrzeć z beneficjentem umowę przeniesienia autorskich praw majątkowych?

Tak. Umowa o przeniesienie powinna zostać podpisana do wersji produktów, w tym produktów pośrednich, które do tej pory w ramach projektu zostały sfinansowane.

33. Czy Instytucja Pośrednicząca może zobowiązać beneficjenta (w ramach zawartej umowy o przeniesieniu autorskich praw majątkowych) do utrzymywania produktu finalnego z zastrzeżeniem, że beneficjent będzie utrzymywał koszty produktu finalnego na zasadzie komercyjnego korzystania z utworu?

Komercyjne wykorzystanie utworu (np. aktualizowanie i utrzymywanie przez licencjobiorcę systemu informatycznego z własnych środków i pobieranie opłat za korzystanie z niego przez inne podmioty) na podstawie wolnej licencji jest możliwe, o ile równocześnie przez właściciela autorskich praw majątkowych (IW/IP) zapewniony zostanie nieodpłatny dostęp do utworu w formie wypracowanej w ramach projektu PO KL (np. w postaci kodu źródłowego oprogramowania, którego napisanie współfinansowane było ze środków budżetu państwa i EFS).

34. W związku z brakiem ścieżki postępowania, rodzi się pytanie jak należy zarządzać nabytymi prawami do utworów wypracowanych w PO KL?

Utwory, do których IP/IW uzyska autorskie prawa majątkowe mogą być udostępniane na podstawie jednostronnych czynności prawnych (umów licencyjnych zawieranych z konkretnym podmiotem występujących o ich udostępnienie) albo na podstawie wolnych licencji prawnoautorskich pozwalających na szerokie udostępnienie utworów publiczności dzięki zastosowaniu technologii cyfrowych (w przypadku utworów powstałych w ramach PIW EQUAL do tego celu wykorzystywane są licencje Creative Commons, a narzędziem udostępniania jest baza rezultatów na stronie www.equal.org.pl).

35. Beneficjent zaproponował węższy niż zaproponowany przez IP/IP2 minimalny zakres umowy o przeniesienie praw autorskich – czy jest możliwość „zmuszenia” beneficjenta do podpisania umowy w kształcie jakie proponuje IP/IP2?

Tak. Zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie projektu Beneficjent zobowiązał się do zawarcia z IW/IP2 odrębnej umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów wytworzonych w ramach projektu na pisemny wniosek tej instytucji.

Beneficjent powinien więc zawrzeć z twórcami utworów składających się na rezultat projektu i wypracowanych ze środków UE i budżetu państwa dodatkowe umowy, na mocy których uzyska autorskie prawa majątkowe do tych utworów, a następnie przekaże te prawa IW/IP2.

36. W projektach zdarzają się przypadki produktów, których wytworzenie jest tylko w jakiejś części finansowane ze środków projektowych (np. film we współpracy i współfinansowaniu TVP), a w konsekwencji projekt nabywa tylko część praw autorskich?

Jeżeli przekazanie przez beneficjenta autorskich praw majątkowych do całego utworu jest niemożliwe lub ewentualnie wiązałoby się to z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów (np. wykupienia praw od TVP), to autorskie prawa majątkowe do tego utworu mogą być przekazane na rzecz IP/IP2 tylko w zakresie, w jaki nabył je projektodawca. Taka informacja zawierana jest w odpowiedniej klauzuli w umowie prawnoautorskiej, a IP/IP2 informuje zainteresowane wykorzystaniem utworu podmioty, że jego wykorzystanie możliwe jest po uzyskaniu zgody podmiotu trzeciego, któremu przysługuje część autorskich praw majątkowych oraz że może się to wiązać z koniecznością poniesienia określenia kosztów.

37. Czy istnieje możliwość zawarcia w umowie partnerskiej ogólnego zapisu dot. przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów wytworzonych przez Partnerów (ze wskazaniem pól eksploatacji) bez konieczności zawierania potem poszczególnych umów na przeniesienie autorskich praw majątkowych?

Lider partnerstwa nie może nabyć autorskich praw majątkowych do utworów, które mają być wypracowane w ramach projektu partnerskiego, gdyż prawa te mogą zostać przekazane już po powstaniu tych utworów, a umowa partnerska zawierana jest przed rozpoczęciem realizacji projektu. Konieczne jest zatem zawarcie odrębnej umowy, która musi dotyczyć konkretnego, powstałego już trakcie realizacji projektu utworu i określać precyzyjnie pola eksploatacji.

38. Czy jest możliwość publikowania przez IP produktów przed pozyskaniem praw autorskich (w tym też warunków takiej publikacji)?

Przedmiotowa kwestia powinna zostać bezpośrednio ustalona z beneficjentem w trybie roboczym. Np. w przypadku projektów innowacyjnych beneficjent ma obowiązek upowszechniać i włączać do polityki rozwiązania, nad którym pracuje. Jest również zobowiązany do tego, by realizować projekt zgodnie z zasadą empowermentu. W jego interesie powinno być zatem wykorzystanie wszystkich kanałów, dzięki którym możliwe będzie jak najszersze dotarcie z informacją o produkcie do wszystkich potencjalnie zainteresowanych.

39. Czy umowę o przeniesienie praw autorskich można nazwać porozumieniem?

W celu zapewnienia przeniesienia autorskich praw majątkowych możliwe jest zawarcie zamiast umowy porozumienia. Jest to kwestia techniczna nie wpływająca na postanowienia zawarte w takim kontrakcie cywilnoprawnym.

40. Czy należy przenosić prawa do prac dyplomowych uczestników projektu, stanowiących rezultat projektu w ramach studiów podyplomowych lub prawa do biznesplanów stworzonych w ramach projektów outplacementowych?

Umowa przeniesienia autorskich praw majątkowych zawierana w ramach PO KL powinna dotyczyć utworów składających się na rezultaty projektu oraz do publikacji, analiz oraz raportów merytorycznie związanych z rezultatem. W związku z powyższym prace dyplomowe uczestników projektu w ramach studiów podyplomowych oraz biznesplany stworzone w ramach projektów outplacementowych – o ile stanowią one rezultat projektu – powinny zostać objęte mechanizmem przenoszenia autorskich praw majątkowych. Beneficjent powinien zapewnić, aby uczestnicy projektu przenieśli na niego autorskie prawa majątkowe do utworów stanowiących rezultat projektu. W 2011 r. IZ PO KL zleciła opracowanie opinii prawnej w zakresie wyceny wartości utworów, która przekazana została do wiadomości IP/IP2. W indywidualnych przypadkach IP/IP2 mogą zlecać też własne opinie finansowane z PT PO KL.

41. Czy projektodawca może ograniczyć odbiorców, którzy będą stosować narzędzie (produkt finalny)? Czy dany produkt powinien być dostępny publicznie?

Komercyjne wykorzystanie utworu (np. aktualizowanie i utrzymywanie przez licencjobiorcę systemu informatycznego z własnych środków i pobieranie opłat za korzystanie z niego przez inne podmioty) na podstawie udzielonej projektodawcy licencji jest możliwe, o ile równocześnie przez właściciela autorskich praw majątkowych (IW/IP) zapewniony zostanie nieodpłatny dostęp do utworu w formie wypracowanej w ramach projektu PO KL (np. w postaci kodu źródłowego oprogramowania, którego napisanie współfinansowane było ze środków budżetu państwa i EFS).

42. Czy w sytuacji, w której jakaś firma będzie chciała skorzystać z narzędzia udostępnionego na stronach IP2 (po przekazaniu IP2 praw autorskich przez beneficjenta) to będzie mogła dostosować to narzędzie do własnych potrzeb lub będzie mogła skorzystać tylko z części takiego narzędzia lub będzie mogła aktualizować to narzędzie do zmieniających się potrzeb?

Tak – powinny pozwalać na to pola eksploatacji zawarte w licencji udzielanej wszystkim zainteresowanym podmiotom przez IW/IP2.

43. Jeśli IP2 dostaje narzędzie z prawem do modyfikacji, to jakie umowy musi zawierać wnioskodawca z dostawcami komponentów narzędzia, których nie jest autorem? Jakie wiążą się z tym koszty (mam na myśli dodatkową obsługę prawną, organizacyjną, itp. - jeśli w ogóle można to jakoś zgeneralizować)? Tutaj chodzi przede wszystkim o narzędzia informatyczne, tj. gdy stworzenie bazy danych opiera się o licencjonowane, kupione od dostawcy oprogramowanie?

W takim przypadku umowa powinna zawierać następującą klauzulę: w przypadku elementów narzędzia informatycznego, które są niezbędne do jego prawidłowego funkcjonowania, a co do których beneficjentowi nie przysługują prawa autorskie, beneficjent przeniesie na IW/IP2 licencje w takim zakresie, w jakim nabył je od podmiotów dysponujących prawami do ww. utworów. Lista i treść tych licencji zawarta jest w załączniku do umowy. Jeżeli przekazanie przez beneficjenta licencji IW/IP2 wiązałoby się z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów, to narzędzie informatyczne może być przekazane bez tej licencji z informacją, że taka licencja jest konieczna do jego prawidłowego funkcjonowania. IW/IP2 udostępni wtedy taki utwór z informacją o licencjach koniecznych do jego pełnego uruchomienia.

44. Czy prawo do dysponowania kodami źródłowymi narzędzi informatycznych lub szerzej czy prawo do modyfikacji narzędzi będzie miała tylko IP/IP2 czy taką możliwość będą też mieli wszyscy inni?

Na tworzenie utworów zależnych powinny pozwalać na to pola eksploatacji zawarte w licencji udzielanej wszystkim zainteresowanym podmiotom przez IP/IP2.

45. Na jakich zasadach odbywać się powinno rozpowszechnianie utworów - czy IP/IW powinna zawierać odrębną umowę z każdym z podmiotów zainteresowanych wykorzystaniem utworu?

Utwory, do których IP/IW uzyska autorskie prawa majątkowe mogą być udostępniane na podstawie jednostronnych czynności prawnych (umów licencyjnych zawieranych z konkretnym podmiotem występujących o ich udostępnienie) albo na podstawie wolnych licencji prawnoautorskich pozwalających na szerokie udostępnienie utworów publiczności dzięki zastosowaniu technologii cyfrowych (w przypadku utworów powstałych w ramach PIW EQUAL do tego celu wykorzystywane są licencje Creative Commons, a narzędziem udostępniania jest baza rezultatów na stronie www.equal.org.pl). Te same umowy na każdy rodzaj utworu.

46. Czy możliwe jest zawarcie przez IP2 jednej umowy rozporządzającej z beneficjentem dotyczącej przeniesienia wszystkich majątkowych praw autorskich do utworów, które powstaną w ramach danego projektu? Czy też konieczne jest zawieranie odrębnej umowy na każdy utwór opracowany w ramach projektu?

Możliwe jest objęcie jedną umową więcej niż jednego utworu.

47. Czy IW/IP2 może zawierać umowy rozporządzające, która będą dotyczyły przeniesienia nie tylko autorskich praw majątkowych, ale również praw zależnych?

Umowa zawierana między IW/IP2 a projektodawcą dotyczy przeniesienia autorskich praw majątkowych m.in. na polu eksploatacji dającym prawo do tworzenia utworów zależnych.

48. Czy dopuszczalne jest zamieszczenie w umowie licencyjnej klauzuli, zezwalającej beneficjentowi na dalsze udzielanie sublicencji do utworów opracowanych w ramach projektu?

Tak. Możliwe jest zamieszczenie w niewyłącznej licencji udzielanej beneficjentowi klauzuli, która zezwala mu na udzielanie sublicencji do utworów opracowanych w ramach projektu wszystkim zainteresowanym podmiotom (w tym wykonawcom i partnerom).

49. Z kim beneficjent powinien zawrzeć umowę, a z kim IOK i w jakich sytuacjach (beneficjent, partner i podwykonawcy)?

Mechanizm w ramach PO KL jest analogiczny do mechanizmu, który funkcjonował w ramach PIW EQUAL wygląda następująco:

- Twórca/wykonawca zawiera umowę z Partnerem (jeżeli dotyczy).
- Partner zawiera umowę z Liderem projektu.
- Lider zawiera umowę przeniesienia autorskich praw majątkowych z IP/IP2 z jednoczesnym udzieleniem licencji na jego rzecz.
- Lider może udzielić sublicencji Partnerowi.
- Partner może udzielić sublicencji Twórcy/wykonawcy (jeżeli dotyczy).

Ewentualnie – jeżeli Twórca uzależnia przeniesienie praw autorskich na Partnera/Lidera od uzyskania niewyłącznej licencji do korzystania z utworu – to może zostać ona udzielona już na tym etapie.

50. Czy IP/IP2 ma prawo pozbawić praw osobistych autorów dzieła?

Zgodnie z art. 16 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do:

- autorstwa utworu;
- oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo;
- nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania;
- decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności;
- nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

W związku z powyższym IW/IP2 nie ma prawa pozbawić twórcy autorskich praw osobistych.

51. Jak i czy można przekazywać prawa autorskie do produktu finalnego partnerom zagranicznym, którzy z własnych środków współfinansowali tworzenie produktu? Czy takie przekazanie może obejmować np. tłumaczenie produktu (metoda psychoterapii) na język niemiecki?

Beneficjent może udzielić partnerowi zagranicznemu licencji lub sublicencji (w zależności od momentu, w którym umowa będzie zawierana – przed zawarciem umowy prawnoautorskiej z IP/IW (licencja) lub po (sublicencja)) na niezbędnych do planowanego sposobu wykorzystania utworu polach eksploatacji.